

**ΟΙ ΕΠΙΡΡΟΕΣ ΤΗΣ
ΑΛΛΗΛΟΔΡΑΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-
ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ
ΣΤΗ ΔΙΑΦΥΛΙΚΗ
ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ
ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

*Níkos Patsandaras
Λέκτορας της Αθλητικής Κοινωνιολογίας
Τ.Ε.Φ.Α.Α., Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών*

Περίληψη
Η “δομικά διασφαλισμένη” διχοτόμηση κατά βιολογικό φύλο των επικοινωνιακών πρακτικών στον ολυμπιακό αθλητισμό θεωρείται μέχρι σήμερα ως μια αυτονόητη μέθοδος, η οποία είναι επακόλουθο της βιολογικής διαφορετικότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Πραγματώνεται δε, όπως γίνεται αντιληπτή στα πλαίσια της αθλητικής επιστήμης, χάριν της ισονομίας, όπως επιβάλλει το σύστημα των ολυμπιακών αξιών. Σκοπός της μελέτης αυτής είναι να διερευνηθεί εάν και κατά πόσο οι αλληλεπιδράσεις βιολογικών και κοινωνικοπολιτισμικών παραμέτρων, σε συνδυασμό με τις κοινωνικές και ιστορικές καταβολές του ολυμπιακού φαινομένου, “αποσυνθέτουν” ενδεχομένως το προβαλλόμενο από την αξία της κοινωνικής ισονομίας νόημα της διχοτόμησης αυτής και παράγουν διακρίσεις και ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων, φυσικά εις βάρος των γυναικών. Μήπως διεισδύει

**INTERACTIVE INFLUENCES
OF SOCIO-CULTURAL
AND BIOLOGICAL
PARAMETERS
IN THE GENDER
ORGANIZATION
OF THE OLYMPIC GAMES**

Nikos Patsandaras

Lecturer of Sport Sociology, Department of Physical Education and Sport Sciences, National and Kapodistrian University of Athens, Greece

Abstract

The “structurally secured” gender classification and demarcation-dichotomy in Olympic sports—based on the biological “difference” between men and women and enforced by the Olympic value system— has been considered, until today, an “unavoidable” and standard practice. That which differentiates this study from other related ones is that it takes into consideration the particular and specific “value system”, including the “meanings” associated with “difference” in the Olympic sports phenomenon. The study examines the socio-cultural derivations, originating from cultural practices within the social-historical specificity that are enforced in the name of gender equity and equality. Specifically, to what extent the interrelations between biological and socio-cultural parameters, in combination with the social and historical contexts of the Olympic phenomenon “disintegrate” the advocated legitimate values

Αλληλογραφία

*Nikólaos Patsandaras
Μεσολογγίου 67, Βύρωνας 172 37, Αθήνα
Τηλ. 210-9702112, 6977618994
e-mail: npatsant@phed.uoa.gr*

Correspondence

*Nikos Patsandaras
Messologiou 67, Vironas 172 37, Athens
Tel. 210-9702112, 6977618994
e-mail: npatsant@phed.uoa.gr*

ακούσια η διαφυλική διχοτόμηση πέρα από τα όρια της αγωνιστικής ολυμπιακής αθλητικής επικοινωνίας και σε άλλα επίπεδα μεταλλάσσεται το νόημά της από κοινωνικοπολιτισμικές αιτιότητες, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προϋποθέσεις κοινωνικών διακρίσεων μεταξύ των φύλων, όσον αφορά, π.χ., τη στελέχωση των ολυμπιακών οργανωτικών σχημάτων;

Λέξεις-κλειδιά: Διχοτόμηση των φύλων, βιολογικό φύλο, κοινωνικό φύλο, ισονομία, ολυμπιακές αξίες, ανδροκεντρισμός.

of social equity and gender equality. Namely, how this gendered demarcation reproduces social exclusions, gendered inequalities and social discrimination, mainly at the expense of women. Despite the comparatively accelerated integration of women in Olympic competitive sports, due to the elimination of “formal” obstacles and established socio-cultural prohibitions, women are still under-represented in comparison to men – not only in Olympic sports, but in decision-making positions of power and responsibility in sport-governing bodies, such as the IOC.

Key words: *Gender classification, gender demarcation/dichotomy, biological gender (sex), gender equity, Olympic values, adrocentrism*

Εισαγωγικές σκέψεις

Τη χρονική περίοδο που επιδιωκόταν η ανασύσταση των Ολυμπιακών Αγώνων, τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα, αναπτύσσονται αφ' ενός μεν ουσιαστικοί προβληματισμοί, οι οποίοι στοχεύουν στην ανατίμηση της κοινωνικής αξίας του ανθρώπινου σώματος και αφ' ετέρου ενισχυμένες επιστημονικά κοινωνικές αντιλήψεις που αποσκοπούν στον αποκλεισμό των γυναικών από δημόσιου χαρακτήρα δραστηριότητες, όπως αυτή της συμμετοχής τους στον ολυμπιακό αθλητισμό (Καμπερίδου, 2004). Στα πλαίσια των επιστημών, που επικεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στο ερώτημα εάν η ενασχόληση της γυναικάς με τον αγωνιστικό αθλητισμό μπορεί να είναι κοινωνικά επιλήψιμη, βιολογικά και ψυχικά επιβλαβής γι' αυτήν, συναντάμε αυτήν την εποχή έντονες αντιπαραθέσεις. Οι απόψεις, που συνηγόρησαν προς αυτήν την κατεύθυνση, ήταν χυρώς ιατρικής προέλευσης (Moebius 1908, Cachay 1988) και γύρω από αυτές δομήθηκε και κατασκευάστηκε στα πλαίσια του ολυμπιακού αθλητισμού

ο κοινωνικός μύθος του “αδύνατου” φύλου. Οι επικλήσεις στις απόψεις της ιατρικής, αλλά και σε αντίστοιχες της ψυχολογίας (Weininger 1917, Pfister 1990), ήταν γενικά συνηθισμένο φαινόμενο, όταν οι γυναίκες απειλούσαν κοινωνικά ανδροκρατούμενους χώρους. Άλλα και η φιλοσοφία και η ανθρωπολογία καταπιάστηκαν συστηματικά με την ψυχή και τη φύση της γυναίκας για να τεκμηριώσουν και να περιχαρακώσουν αξιόπιστα σε σχέση με το πνεύμα της εποχής των κοινωνικό της αποκλεισμό (Pfister 1998). Σύμφωνα με τις χυρίαρχες εθιμοτυπικές, κοινωνικές και επιστημονικές αντιλήψεις της εποχής, από τη γυναικεία οντότητα έλειπαν εκείνα τα ψυχικά απαιτούμενα και οι φυσικές δυνατότητες που θα τις καθιστούσαν ικανές να συμμετάσχουν ισόνομα με τους άνδρες στον αθλητικό ανταγωνισμό. Τα επιχειρήματα, επομένως, επί των οποίων βασίζοταν ο αποκλεισμός των γυναικών από τον αγωνιστικό και κατ' επέκταση από τον ολυμπιακό αθλητισμό, σχετίζονταν με τις κρατούσες αντιλήψεις για το κοινωνικό νόημα του σώματος, την ηθική, την αισθητική και τις κοινωνικές αποστολές της